

Van oud en jong en de dingen die blijven

Twee generaties vredesactivisten blikken vooruit naar Israels zeventigste verjaardag

De redactie van *De Brug* vroeg twee vredesactivisten, één jong, één ouder, om aan de vooravond van Israels zeventigste verjaardag in brieven aan elkaar te reflecteren op het verleden en de toekomst van de vredesbeweging. Ilana Drukker is actief bij de mensenrechtenorganisatie Machsom Watch, Erez Bleicher is actief bij het jonge activistencollectief All That's Left.

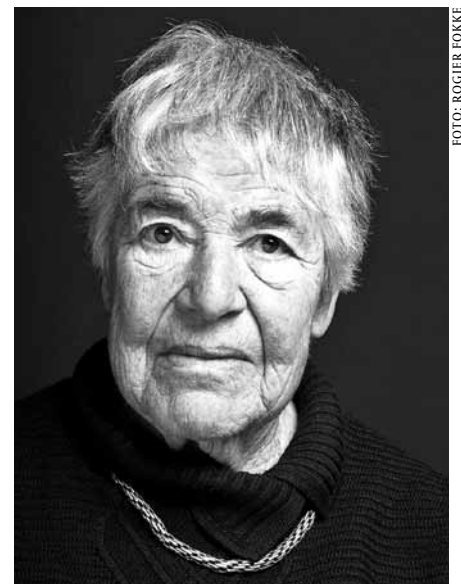
Beste Erez,

Zelfs Uri Avnery, die meer dan tien jaar ouder is dan ik, heeft de hoop niet opgegeven en is nog steeds actief in de vredesbeweging.

Ik ben in 1956, meteen na mijn eindexamen en vlak voor de Sinai-campagne, naar Israel geïmmigreerd en dacht in die tijd niet anders dan dat het land voor 1948 leeg was en dat er geen Palestijnen woonden. Na mijn persoonlijke ervaringen in Nederland in en na de Tweede Wereldoorlog, zag ik geen andere toekomst dan naar Israel te gaan en te helpen met de opbouw van het land. De eerste keer dat ik uit mijn roze zionistische droom ontwaakte was in 1956 na de moord op onschuldige Arabische arbeiders, door de Israelische grenspolitie, in Kafr Qassem.

Na de Sinai-campagne bezocht ik voor het eerst de Gazastrook en ik was blij toen Ben Goerion besloot het hele gebied terug te geven. Na de Zesdaagse Oorlog is dat helaas niet gebeurd en de tragische gevolgen verergeren met de dag. Het heeft bij mij nog even geduurd, maar na de moord op Emil Grunzweig in 1983, die door een granaat gedood werd tijdens een vredesdemonstratie, werd ik eerst een actief lid van de *Peace Now*-beweging. Later ging ik trouw iedere vrijdag tussen de middag in het zwart demonstreren om een einde aan de bezetting te eisen. Ondanks het feit dat het grootste deel van het volk tegen ons was, dachten wij, heel idealistisch, dat de aanhouder zou winnen en dat wij enige invloed op het beleid zouden hebben. Ik ontdekte na een poosje dat het vasthouden van een zwarte hand met het opschrift 'Stop the Occupation' geen enkel nut had.

In die tijd besepte ik ook dat op de Onafhankelijkheidsdag hier de Arabische bevolking de Nakba herdenkt en ik leerde dat de 'bevrijding' van Israel tot stand was gekomen ten koste van de verwoesting van plaatsen, de vervolging en moord van inwoners en het ontkennen van het bestaan van de Palestijnen.

Ilana Drukker-Tikotin

FOTO: ROGIER FOKKE

Daarom bezoek ik vanaf 2000 iedere week de checkpoints en werd ik later ook een van de Engelse redacteuren van het *Occupation Magazine*. De houding van de soldaten die de checkpoints bemanden werd er met de jaren niet beter op. In het begin hadden wij nog enige invloed hier en daar op een officier ter plekke, maar nu is er niemand meer, die naar ons wil luisteren en wordt onze aanwezigheid nog net getolereerd: 'Zo aardig van het leger, dat ze die vrouwen dulden.' De Palestijnen waarden ons verzet en overladen ons met dank, maar wij voelen ons machteloos.

Omdat ik nog steeds van mening ben, dat dit mijn land is 'for better or for worse', ben ik huiverig onze vuile was buiten te hangen en de buitenlandse publieke mening te beïnvloeden door buitenlandse journalisten te woord te staan. Maar helaas raak ik er steeds meer van overtuigd, dat dat toch misschien de enige manier is om het regeringsbeleid te veranderen. Jongere activisten zoals van *Breaking the Silence* zijn moediger dan wij waren en – ik ben nog steeds de eeuwige optimist – misschien zullen zij resultaat boeken waar wij gefaald hebben, omdat we te 'netjes' waren. Er zijn steeds meer jonge dienstplichtigen die weigeren in de bezette gebieden te dienen, en ook de BDS-

beweging (Boycot, Divestment and Sanctions) boekt steeds meer succes. Een niet onaanzienlijk aantal bedrijven is bang geworden en heeft besloten de productie te verplaatsen naar binnen de grenzen van '67. Dit is eigenlijk effectiever dan de boycot van nederzettingenproducten in het buitenland, waar niemand precies weet waar het Israël van voor 1967 ophoudt en de bezetting begint. Zelfs hier in eigen land kent de middelbare schooljeugd deze grenzen niet. Een heel positieve actie komt van de kant van schoolhoofden, die weigeren de instructies van het Ministerie te volgen en hun schoolreisjes niet naar de bezette gebieden sturen. Maar ook zij vormen een druppel op een gloeiende plaat en worden doodgezwegen door de Israëlische pers, net als de dienstweigeraars.

Beste jonge activist – geef de moed niet op, wij weten dat we gelijk hebben en dat het onderdrukken van miljoenen Palestijnen op den duur niet meer mogelijk is. Tegen die tijd zijn er hopelijk voldoende mensen die er net zo over denken als wij. Wij, de oudere generatie, zullen dat helaas niet meer meemaken – een toekomst in een gemeenschap die inziet dat vrede beter is dan oorlog en praten beter dan schieten.

Ilana Drukker-Tikotin

Beste Ilana,

Ik voel een diepe en blijvende dankbaarheid voor het vredeswerk waar jij je al decennia voor inzet, en de erfenis van verzet die je aan mij en mijn leeftijdsgenoten hebt doorgegeven. Als burger van zowel Israël als de Verenigde Staten en wonend in Jeruzalem, ben ik diep geïnspireerd door de sterke traditie van joods-progressief activisme in beide samenlevingen. Ik maak er bovendien intensief gebruik van in mijn werk als programmacoördinator bij *Achvat Amim*, als organisator bij het *Centrum voor joodse geweldloosheid* en als lid van *All That's Left*, een anti-bezettingscollectief. Het is mijn gevoel van horen bij de vredesgemeenschap, een gemeenschap die jij vorm hebt gegeven, dat mij de visie, wijsheid en het fatsoen geeft om door te gaan met het streven naar gerechtigheid.

In de Verenigde Staten wordt er nu eindeloos geschreven over de groeiende generatiekloof in het joodse denken over Israël. De kritiek op Israëls handelen is inderdaad sterk gegroeid na de laatste Gaza-oorlog in 2014 en de opkomst van organisaties zoals *J Street*, *If Not Now*, en *Jewish Voice for Peace*. In 2016 nam ik deel aan de laatste reünie-conferentie van de *New Jewish Agenda* (NJA), een organisatie die zichzelf in de jaren tachtig als een joodse stem onder progressieven en een vooruitstrevende stem onder de joden bestempelde. Die ervaring veranderde mijn idee over de continuïteit van joods activisme over de generaties heen.

Op deze conferentie in Ann Arbor ontmoette ik *Agendaniks* die het betreurden dat jonge linkse joden vinden dat de oudere generatie hen geen betekenisvolle erfenis heeft achtergelaten in de strijd voor gerechtigheid waarop ze konden voortbouwen. Verschillende ouderen vertelden me dat ze tientallen jaren hadden gewacht op jonge joodse activisten die met hen deze strijd wilden voeren. En dat ze het ontmoedigend vonden dat zij zelf zoveel kritischer waren over de bezetting en ten aan-

zien van Israël dan hun eigen kinderen.

In Israël wordt in progressieve kringen vaak een breuklijn tussen de generaties getrokken tussen de vredesgroepen van na de Oslo Vredesakkoorden die zich richten op coëxistentie, en de initiatieven nu die directe solidariteit met Palestijnse activisten zien als een effectievere methode van vredeswerk vanwege de grote ongelijkheid die tussen Palestijnen en Israël's bestaat. Waar oudere bewegingen probeerden een politieke basis voor vrede te bouwen binnen het Israëlische maatschappelijk middenveld, helpen groepen als *Ta'ayush*, *Free Jerusalem* en het *Human Rights Defenders Fund* Palestijnen die zich verzetten tegen gedwongen verdrijving en die zich richten op directe actie in de heuvels ten zuiden van Hebron, in de Jordaanvallei en Jeruzalem. Als activist in Jeruzalem heb je vaak het gevoel dat je een manier moet vinden om de nadruk van de oudere generatie op verandering van de maatschappij te combineren met burgerlijke ongehoorzaamheid.

Over het algemeen krijgen jongeren in zowel Israël als de Verenigde Staten weinig te horen over de geschiedenis van solidariteit, directe actie en samenwerking uit de jaren tachtig en negentig en tijdens de beide Palestijnse intifada's.

De bezetting plant zich voort en handhaaft zichzelf door deze kloof tussen de generaties en het gebrek aan historische uitwisseling. Natuurlijk blijft zij ook direct in stand doordat Palestijnen lijden, hun verzet en menselijkheid onder het tapijt wordt geveegd. Maar zij duurt ook voort door het marginaliseren van de joodse politieke erfenissen, die het hedendaagse verzet tegen de voortdurende Nakba, zouden kunnen inspireren. Wat ik bovenal in deze brief wil zeggen is dat we elkaar nodig hebben. De toekomst van onze gemeenschappen hangt af van ons vermogen om een joodse en Israëlische traditie van afwijkende meningen te waarborgen, als basis voor wat er nog zal komen. We moeten een joodse traditie en onze politieke tradities doorgeven met het oog op de groeiende onderdrukking die we allen voelen. De warmte van de collectieve herinnering en de liefde voor gerechtigheid dient te bloeien van Jeruzalem tot in Washington DC.

Van de ene generatie tot de andere,
Erez Bleicher

Erez Bleicher